

Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт

ЗАЦВЯРДЖАЮ

Прарэктар па вучэбнай рабоце
і адукацыйных ініцыятывах

В. І. Чулпыс

12.08.2018 г.

Рэгістрацыйны № УД-6182 /вуч.

**ПЕДАГАГІЧНЫЯ ТЭХНАЛОГІ НАВУЧАННЯ ЛІТАРАТУРЫ
ВА ЎСТАНОВАХ АГУЛЬнай СЯРЭДняй АДУКАЦЫі**

Вучэбная праграма ўстановы вышэйшай адукацыі
па вучэбнай дысцыпліне для спецыяльнасці:

1-21 05 01 Беларуская філалогія (па напрамках)
напрамак: 1-21 05 01-03 Дзелавае камунікацыя

2018 г.

Вучэбная праграма састаўлена на аснове АСВА 1-21 05 01-2012 і вучэбнага плана ВВА № D21-081/вуч. ад 30.05.2013 г.

СКЛАДАЛЬНІКІ:

Праскаловіч В. У., прафесар кафедры рыторыкі і методыкі выкладання мовы і літаратуры Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта, доктар педагагічных навук, дацэнт.

РЭКАМЕНДАВАНА ДА ЗАЦВЯРДЖЭННЯ:

Кафедрай рыторыкі і методыкі выкладання мовы і літаратуры
(пратакол № 10 ад 23 мая 2018 г.)

Саветам філалагічнага факультэта Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта
(пратакол № 7 ад 31 мая 2018 г.)

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

Вучэбная праграма вучэбнай дысцыпліны (спецсесінара) “Педагагічныя тэхналогіі навучання беларускай літаратуры ва ўстановах агульнай сярэдняй адукацыі” прызначана для рэалізацыі на першай ступені вышэйшай адукацыі для спецыяльнасці 1-21 05 01 Беларуская філалогія.

Характэрнай рысай сучаснага адукацыйнага працэсу з’яўляецца яго арыентаванасць на актыўны пошук педагагічнай і навуковай грамадскасцю адказу на пытанне *Як вучыць?* Калі змест адукацыі мяняецца на працягу дзесяцігоддзяў паступова, эвалюцыйна, то асэнсаванне мэт навучання і шляхоў асваення гэтага зместу праходзіла і праходзіць даволі актыўна на ўсіх этапах існавання школы: нараджаюцца наватарскія сістэмы, тэхналогіі, якія прэтэндуюць на неапедагогіку. Сведчаннем гэтаму з’яўляецца той факт, што сёння ў педагагічнай практыцы Беларусі рэальна суіснуюць, акрамя традыцыйнай (агульнапрынятай), іншыя адукацыйныя сістэмы, якія грунтуюцца на розных канцэптуальных асновах, звязаных у першую чаргу са зместам і арганізацыяй вучэбнай дзейнасці навучэнцаў. Сучасная адукацыя звязана з новым поглядам на вучня з пазіцыі педагагічнай антрапалогіі. Ва ўмовах рэфармавання ўсёй сістэмы адукацыі будучага настаўніка-філолага неабходна навучыць свабодна карыстацца інавацыйнымі педагагічнымі тэхналогіямі і формамі правядзення заняткаў ва ўстановах агульнай сярэдняй адукацыі.

Вучэбная дысцыпліна (спецсесінар) заклікана падрыхтаваць тэарэтыка-метадалагічную базу, якой забяспечваецца падрыхтоўка будучых спецыялістаў да інавацыйнай педагагічнай дзейнасці па вучэбным прадмеце “Беларуская літаратура” ва ўстановах адукацыі рознага тыпу.

Вучэбная праграма спецсесінара засноўваецца на навуковай метадалогіі, улічвае сучасны стан развіцця навукі ў вобласці філасофіі адукацыі, педагогікі, псіхалогіі, методыкі выкладання літаратуры. У працэсе выкладання вучэбнай дысцыпліны рэалізуюцца міжпрадметныя сувязі курса з наступнымі вучэбнымі дысцыплінамі: філасофія (філасофія адукацыі і культуры), педагогіка (дыдактычныя прынцыпы навучання, тэхналогіі навучання), псіхалогія (узроставыя асаблівасці вучняў, псіхалогія навучання і выхавання), літаратуразнаўства (метадалогія, тэорыя і гісторыя літаратуры), методыка выкладання беларускай літаратуры (метадычныя падыходы да навучання літаратуры), рыторыка (маўленчыя жанры).

Такім чынам, **мэтай** выкладання вучэбнай дысцыпліны (спецсесінар) з’яўляецца падрыхтоўка будучых настаўнікаў-філолагаў да інавацыйнай педагагічнай дзейнасці ва ўстановах адукацыі рознага тыпу.

Асноўнымі **задачамі** дысцыпліны з’яўляюцца:

- раскрыццё зместу сучасных адукацыйных канцэпцый, тэхналогій навучання літаратуры ва ўстановах агульнай сярэдняй адукацыі;
- тэарэтычнае і практычнае азнаямленне студэнтаў з сутнасцю інавацыйнай педагагічнай дзейнасці ва ўмовах кампетэнтнаснай адукацыі (у тым ліку літаратурнай);

– падрыхтоўка студэнтаў да арганізацыі адукацыйнага працэсу па літаратуры з выкарыстаннем педтэхналогій.

У выніку падрыхтоўкі ў спецсемінары студэнты павінны **ведаць:**

- асноўныя педагогічныя тэхналогіі ў гістарычнай рэтраспектыве;
- сутнасць асобаснаарыентаваных адукацыйных тэхналогій;
- методыку пабудовы індывідуальнага тэхналагічнага працэсу прафесійнай дзейнасці выкладчыка на аснове выкарыстання інавацыйных тэхналогій навучання літаратуры.

Студэнты павінны **ўмець:**

- асэнсоўваць і ацэньваць эфектыўнасць інавацыйных адукацыйных тэхналогій;
- самастойна распрацоўваць дыдактычныя сцэнарыі ўрокаў беларускай літаратуры з выкарыстаннем педтэхналогій;
- мадэляваць уласную педагогічную дзейнасць па прадмеце з выкарыстаннем інавацыйных тэхналогій;
- ажыццяўляць рэфлексійную дзейнасць.

валодаць:

- сучаснымі мадэлямі педагогічнай дзейнасці па праектаванні, арганізацыі і правядзенні адукацыйнага працэсу па беларускай літаратуры;
- спосабамі стварэння ўласнай адукацыйнай (педагогічнай) прадукцыі;
- навыкамі самаадукацыі, самакантролю, рэфлексіі.

У працэсе вывучэння вучэбнай дысцыпліны ў студэнтаў фарміруюцца акадэмічныя, сацыяльна-асобасныя і прафесійныя кампетэнцыі.

Патрабаванні да акадэмічных кампетэнцый спецыяліста

Спецыяліст павінен:

АК 1- Разумець сутнасць і сацыяльную значнасць сваёй будучай прафесіі, праяўляць да яе ўстойлівы інтарэс.

АК 2- Арганізоўваць ўласную дзейнасць, вызначаць метады вырашэння прафесійных задач, ацэньваць іх эфектыўнасць і якасць.

АК 3- Прымаць рашэнні ў нестандартных сітуацыях.

АК 4- Ажыццяўляць пошук, аналіз і ацэнку інфармацыі, неабходнай для пастаноўкі і вырашэння прафесійных задач, прафесійнага і асобаснага развіцця.

АК 5- Выкарыстоўваць інфармацыйна-камунікацыйныя тэхналогіі для ўдасканалення прафесійнай дзейнасці.

АК 8- Самастойна вызначаць задачы прафесійнага і асобаснага развіцця, займацца самаадукацыяй.

АК 9- Ажыццяўляць прафесійную дзейнасць ва ўмовах абнаўлення яе мэтай, зместу, змены тэхналогій.

Патрабаванні да сацыяльна-асобасных кампетэнцый спецыяліста

Спецыяліст павінен:

САК2 – Быць здольным да сацыяльнага ўзаемадзеяння.

САК3 – Валодаць здольнасцю да міжасобасных камунікацый.

САК5 – Быць здольным да крытыкі і самакрытыкі (крытычнае мысленне).

САК6 – Умець працаваць у камандзе.

Патрабаванні да прафесійных кампетэнцый спецыяліста

Спецыяліст павінен:

ПК1 – Планаваць, арганізоўваць і весці педагагічную (вучэбную, метадычную, выхаваўчую) дзейнасць.

ПК2 – Прымяняць розныя тэхналогіі навучання літаратуры.

ПК3 – Засвойваць і ўкараняць у навучальны працэс інавацыйныя адукацыйныя тэхналогіі.

ПК4 – Выкарыстоўваць у сваёй дзейнасці навыкі педагагічнага суразмоўніцтва.

ПК5 – Ствараць і рэдагаваць дакументы з улікам спецыфікі педагагічнай камунікацыі.

ПК10 – Прадстаўляць вынікі навукова-метадычнай работы ў адпаведнасці з наяўнымі патрабаваннямі.

ПК18 – Узаемадзейнічаць са спецыялістамі сумежных профіляў.

У працэсе выкладання вучэбнай дысцыпліны (спецсемінары) выкарыстоўваюцца, у адпаведнасці з яе спецыфікай, тэхналогіі праблемнага навучання, дыдактычнай эўрыстыкі, гульнявыя і камунікатыўныя адукацыйныя тэхналогіі (арганізацыя навучання ў форме дыспуту, дыскусіі, эўрыстычнай гутаркі, мазгавога штурму, круглага стала і інш.), інфармацыйныя тэхналогіі (у тым ліку мультымедычныя прэзентацыі, прагляд і наступны аналіз відэаматэрыялаў, прадстаўленых на лічбавых інфармацыйных носбітах, камп’ютарны кантроль ведаў).

Для праверкі вынікаў самастойнай пазаўдыторнай дзейнасці студэнтаў могуць выкарыстоўвацца такія формы працы, як тэсціраванне, у тым ліку камп’ютарнае, вуснае фронтальнае апытанне, пісьмовая кантрольная работа, напісанне і наступная абарона рэфератаў, творчых праектаў, майстар-класы, трэнінгі і г. д.

Форма атрымання вышэйшай адукацыі – дзённая.

Вучэбная праграма спецсемінара “Педагагічныя тэхналогіі навучання беларускай літаратуры ва ўстановах агульнай сярэдняй адукацыі” для спецыяльнасці 1-21 05 01 Беларуская філалогія разлічана на 54 гадзіны аўдыторныя (30 г. – практычныя заняткі, 4 г. – КСР) і чытаецца на 2 курсе (3 семестр).

Бягучая атэстацыя – залік.

ЗМЕСТ ВУЧЭБНАГА МАТЭРЫЯЛУ

I. ПЕДАГАГІЧНЫЯ ТЭХНАЛОГІІ НАВУЧАННЯ ЛІТАРАТУРЫ ВА ЎСТАНОВАХ АГУЛЬнай СЯРЭДняй АДУКАЦЫі. ПРАДМЕТ І СПЕЦЫФІКА ВУЧЭБнай ДЫСЦЫПЛІНЫ (СПЕЦСЕМІНАР)

Праблемы тэхналагізацыі адукацыйнага працэсу. Школьныя тэхналогіі.

Адукацыйныя парадыгмы: ведавая («традыцыйна-сцыентыская школы») і асобасна арыентаваная. Тэорыя вучэбнай дзейнасці (Д.Б. Эльконін, В.В. Давыдаў і інш.). Тэорыя развіцця навукаў (П.Я. Гальперын, Л.В. Занкоў, А.М. Лявонцьеў і інш.). Гуманістычная адукацыйная парадыгма (Ш.А. Аманашвілі і інш.). Культуралагічная адукацыя (А.А. Быстрова, А.П. Валіцкая і інш.). Канцэпцыя асобасна арыентаванага навукаў В.В.Серыкава, І.С. Якіманскай. Канцэпцыя дыдактычнай эўрыстыкі А.В. Хутарскога. Методыкі аўтарскіх школ: методыка В.Ф. Шаталава; Школа дыялогу культур (М.М. Бахцін, В.С. Біблер, В.А. Даманскі і інш.). Дыялогавае навукаў (А.Д. Кароль).

Уклад айчынай педагагічнай навукі ў распрацоўку асобасна арыентаваных адукацыйных канцэпцый. Асобасна цэнтрычная парадыгма моўнай і літаратурнай адукацыі ў Рэспубліцы Беларусь.

II. ІНАВАЦЫЙНЫЯ ПЕДАГАГІЧНЫЯ ТЭХНАЛОГІІ НАВУЧАННЯ

Сутнасць паняцця «педагагічная тэхналогія».

Класіфікацыі адукацыйных педагагічных тэхналогій: В.В. Гузеева, М.В. Кларины, Г.К. Сяляўка і інш.

Асноўныя падыходы і класіфікацыя асобасна арыентаваных педагагічных тэхналогій.

Інфармацыйныя тэхналогіі: гістарычныя этапы іх развіцця. Выкарыстанне мультымедычных тэхналогій у адукацыі.

Тэхналогіі дыстанцыйнага навукаў. Формы дыстанцыйных заняткаў. Дыстанцыйныя алімпіяды па літаратуры.

Электронныя падручнікі і адукацыйныя рэсурсы па літаратуры. Адукацыйныя Web-сайты па літаратуры. Адукацыйныя Web-квэсты па літаратуры.

III. ТЭХНАЛОГІЯ ДЫДАКТЫЧНАЙ ЭЎРЫСТЫКІ

Эўрыстычнае навукаў. Метад пытанняў і разважанняў Сакрата. Дыдактычная эўрыстыка А.В. Хутарскога. Дыдактычныя прынцыпы канцэпцый.

Асаблівасці методыкі эўрыстычнага навукаў (А.В. Хутарской, А.Д. Кароль і інш.).

Эўрыстычная адукацыйная сітуацыя – ключавы тэхналагічны элемент навукаў.

Формы і метады навучання (кагнітыўныя, крэатыўныя метады навучання). Тыпы творчых урокаў (урокі крэатыўнага тыпу, урокі кагнітыўнага тыпу, урокі аргдзейнаснага тыпу). Эўрыстычныя лекцыі і семінары. Дыялог у адукацыі (А.Д. Кароль). Праблемы і правілы пастаноўкі пытанняў.

Заданні кагнітыўнага, крэатыўнага і аргдзейнаснага тыпу.

Алгарытм дзейнасці па стварэнні ўласных адукацыйных прадуктаў.

Эўрыстычнае навучанне ў літаратурнай адукацыі. Развіццё крэатыўных здольнасцей навучэнцаў (А.І. Гараніна, В.А. Даманскі, С.А. Лявонаў, В.У. Праскаловіч, В.І. Русілка, А.В. Рудкая, І.Л. Шалпо і інш.).

Спосабы выяўлення чытацкіх і літаратурна-творчых уменняў навучэнцаў: мэтанакіраванае назіранне, метады зрэзаў, атрыбутаваўанне тэксту, “стылістычны эксперымент”, тэсты крэатыўнасці і г. д.

Урокі літаратурнай творчасці.

Мадэляванне творчых урокаў і іх фрагментаў.

Развіццё крэатыўных здольнасцей школьнікаў як ажыццяўленне аднаго з кірункаў Дзяржаўнай маладзёжнай палітыкі і Загадаў Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

IV. ТЭХНАЛОГІЯ ПЕДАГАГІЧНЫХ МАЙСТЭРНЯЎ

Сутнасць тэхналогіі педагагічных майстэрняў. З гісторыі пытання і вопыт сучаснай школьнай практыкі.

Алгарытм пошукавай дзейнасці.

Прынцыпы і правілы пабудовы майстэрняў.

Этапы (элементы) майстэрняў (індукцыя, самаканструкцыя, сацыяканструкцыя, сацыялізацыя і інш.). Заключны этап майстэрні – рэфлексія.

Заданні для майстэрняў. Заданні кагнітыўнага, крэатыўнага, аргдзейнаснага тыпу (А.В. Хутарской).

Тэхналогія майстэрняў на ўроках беларускай літаратуры і ў пазакласнай дзейнасці.

V. ПРАЕКТНАЕ НАВУЧАННЕ

Сутнасць праектнага навучання. Прынцыпы навучання.

Брыгадна-лабараторны спосаб навучання як разнавіднасць метаду праектаў.

Тыпалогія вучэбных праектаў (даследчыя, творчыя, ролевыя, інфармацыйныя, практыка-арыентаваныя і інш.).

Этапы работы над праектам (алгарытм дзеянняў настаўніка і вучняў, па В.В. Гузееву).

Даследчы праект як від літаратурнай дзейнасці.

Праектная папка (партфоліа).

Тэматыка адукацыйных праектаў па літаратуры.

Рэкамендацыі па падрыхтоўцы і ажыццяўленні праектнага навучання на ўроках беларускай літаратуры.

VI. МОДУЛЬНАЯ ТЭХНАЛОГІЯ

Мэты і задачы модульнай тэхналогіі. Прынцып модульнасці. Навучальныя элементы як складнікі модульнай тэхналогіі.

Тыпалогія: пазнавальныя, ці інфармацыйныя (на ўроках тлумачэння новага матэрыялу), аперацыйныя (уроки замацавання і кантролю ведаў) і змешаныя модулі.

Алгарытм працы па канструяванні блокаў-модуляў. Распрацоўка модульнай праграмы вывучэння пэўнага раздзела, тэмы па беларускай літаратуры.

Асаблівасці канструявання і рэалізацыі заняткаў з выкарыстаннем модульнай тэхналогіі.

Рэйтынговая сістэма ацэнкі.

Рознаўзроўневыя заданні па беларускай літаратуры: метадыка распрацоўкі, макетныя ўзоры.

ЭВМК па беларускай літаратуры з модульнай архітэктурай.

VII. ТЭХНАЛОГІЯ РЭФЛЕКСІЎ АДУКАЦЫЙНЫМ ПРАЦЭСЕ

Сутнасць паняцця *рэфлексіі* ў філасофіі, псіхалогіі, педагогіцы. Педагагічная рэфлексія (або рэфлексія ў педагагічным працэсе). Структура рэфлексіі ў педагагічным працэсе.

Функцыі рэфлексіі ў педагагічным працэсе (праекціровачная, арганізатарская, камунікатыўная, сэнсатворчая, матывацыйная, карэкцыйная). Працэдура (парадак дзеянняў) рэфлексіі ў педагагічным працэсе.

Рэфлексійныя ўменні пры ажыццяўленні кантрольна-ацэначнай дзейнасці на ўроках беларускай літаратуры.

Тэхналогіі рэфлексіі (рэфлексійная мішэнь, ключавое слова, міні-сачыненне, сінквейн, дыяманта, астравы, рэфлексійны рынг і інш.). Рэфлексійны этап урока.

Рэфлексійны практыкум.

Распрацоўка ўласнага адукацыйнага прадукту рэфлексійнай дзейнасці.

ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНАЯ КАРТА ДЫСЦЫПЛІНЫ
(дзённая форма навучання)

Нумар раздзела, тэмы, заняткаў	Назва раздзела, тэмы, заняткаў; пералік вывучаемых пытанняў	Колькасць аўдыторных гадзін				Матэрыяльнае забеспячэнне заняткаў (наглядныя, метадычныя дапаможнікі і інш.)	Формы кантролю ведаў
		лекцый	практычныя заняткі	лабараторныя заняткі	кіруемая самастойная праца		
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Уводзіны. Прадмет і спецыфіка вучэбнай дысцыпліны (спецсемінара). Сучасныя асобасна арыентаваныя адукацыйныя канцэпцыі 1. Адукацыйныя парадыгмы: ведавая («традыцыйна-сцыентыскае школы») і асобасна арыентаваная. 2. Тэорыя развіццёвага навучання. 3. Культуралагічная адукацыя. 4. Канцэпцыя дыдактычнай з’вязанасці А.В. Хутарскога. 5. Уклад айчыннай педагагічнай навукі ў распрацоўку асобасна арыентаваных адукацыйных канцэпцый.		2			Кластар “Сучасныя асобасна арыентаваныя адукац. канцэпцыі”	
2.	Інавацыйныя педагагічныя тэхналогіі навучання 1. Сутнасць паняцця “педагагічная тэхналогія”. 2. Класіфікацыі адукацыйных педагагічных тэхналогій. 3. Інфармацыйныя тэхналогіі: гістарычныя этапы іх развіцця. 4. Выкарыстанне		4			Табліца-класіфікацыя пед. тэхналогій (па Г.К. Сяляў	Тэсціраванне. Распрацоўка дыдактычнага сцэнарыя ўрока з выкарыстаннем тэхналогій рэфлексіі

	мультымедыйных тэхналогій у адукацыі. 5. Тэхналогіі дыстанцыйнага навучання. 6. Электронныя падручнікі і адукацыйныя рэсурсы па літаратуры. 7. Мадэляванне педагогічнай дзейнасці з выкарыстаннем лічбавых тэхналогій.					ка). Карта “Тэхналогія рэфлексіі	
3.	Тэхналогія дыдактычнай эўрыстыкі 1. Эўрыстычнае навучанне. Дыдактычная эўрыстыка А.В. Хутарскога. 2. Асаблівасці методыкі эўрыстычнага навучання. 3. Кагнітыўныя метады навучання. Крэатыўныя метады навучання. 4. Асаблівасці рэалізацыі дыялогавых форм і метадаў эўрыстычнага навучання (А.Д. Кароль і інш.). 5. Формы рэалізацыі дыялогу ў дыстанцыйным навучанні (А.Д. Кароль, А.В. Хутарской і інш.). 6. Эўрыстычнае навучанне ў літаратурнай адукацыі. 7. Развіццё креатыўных здольнасцей навучэнцаў.		8		2	Тэхналагічная карта ўрока	Распрацоўка заданняў кагнітыўнага, креатыўнага і аргдзейнаснага тыпу. Мадэляванне ўрока (фрагмента ўрока) па літаратуры з выкарыстаннем методыкі эўрыстычнага навучання
4.	Тэхналогія педагогічных майстэрняў 1. Сутнасць тэхналогіі педагогічных майстэрняў. 2. Прынцыпы і правілы пабудовы майстэрняў. 3. Этапы (элементы) майстэрняў. 4. Заданні для майстэрняў (па А.В. Хутарскому). 5. Тэхналогія майстэрняў на ўроках беларускай літаратуры і ў пазакласнай дзейнасці.		4			Алгарытм пабудовы майстэрняў	
5.	Праектнае навучанне 1. Сутнасць праектнага навучання. 2. Тыпалогія вучэбных праектаў. 3. Этапы работы над праектам. 4. Тэматыка адукацыйных		4		2	Схема “Тыпалогія вучэбных	Распрацоўка тэмаў даследчага праекта па літаратуры

	праектаў па літаратуры. 5. Рэкамендацыі па падрыхтоўцы і ажыццяўленні практнага навучання.					праектаў”	
6.	Модульная тэхналогія 1. Тыпалогія: пазнавальныя, ці інфармацыйныя (на ўроках тлумачэння новага матэрыялу), аперацыйныя (уроки замацавання і кантролю ведаў) і змешаныя модулі. 2 Алгарытм працы па канструяванні блокаў-модуляў. 3. Асаблівасці канструявання і рэалізацыі заняткаў з выкарыстаннем модульнай тэхналогіі. 4. Рознаўзроўневыя заданні па беларускай літаратуры: метадыка распрацоўкі.		4			Тэхналагічная карта ўрока	Канструяванне ўрока (фрагмента ўрока) з выкарыстаннем модульнай тэхналогіі
7.	Тэхналогія рэфлексіі ў адукацыйным працэсе 1. Сутнасць паняцця <i>рэфлексіі</i> ў філасофіі, псіхалогіі, педагогіцы. Педагагічная рэфлексія (або рэфлексія ў педагагічным працэсе). 2. Структура рэфлексіі ў педагагічным працэсе. 3. Функцыі рэфлексіі ў педагагічным працэсе. 4. Рэфлексійныя ўменні пры ажыццяўленні кантрольна-ацэначнай дзейнасці на ўроках беларускай літаратуры. 5. Тэхналогіі рэфлексіі.		4			Тэхналагічныя карты рэфлексіі	Распрацоўка ўласнага адукацыйнага прадукту рэфлексійнай дзейнасці
	УСЯГО		30		4		

ІНФАРМАЦЫЙНА-МЕТАДЫЧНАЯ ЧАСТКА

АСНОЎНАЯ ЛІТАРАТУРА

1. *Амонашвили, Ш.А.* Гуманно-личностный подход к детям. – М., 1998.
2. *Бабко, Г.И.* Модульные технологии обучения: теория и практика проектирования / Г.И. Бабко. – Минск, 2010.
3. Белорусская педагогическая энциклопедия: в 2 т. / ред. коллегия: А.И. Жук и др. – Минск, 2015.
4. *Беспалько, В.П.* Педагогика и прогрессивные технологии обучения / В.П. Беспалько. – М., 1993.
5. *Давыдов, В.В.* Теория развивающего обучения. – М., 1996.
6. *Запрудский, Н.И.* Технология пед. мастерских. – Минск, 2002.
7. *Запрудский, Н.И.* Современные школьные технологии. – Минск, 2003.
8. *Запрудский, Н.И.* Современные школ. технологии–2. – Минск, 2010.
9. *Кашилев, С.С.* Современные технологии пед. процесса. – Минск, 2002.
10. *Кларин, М.В.* Инновационные модели обучения в зарубежных педагогических поисках. – М., 1994.
11. *Колеченко, А.К.* Энциклопедия пед. технологий. – СПб., 2002.
12. *Король, А.Д.* Диалог в образовании: эвристический аспект: науч. изд. / А.Д. Король. – М.: Эйдос, Иваново: Юнона, 2009.
13. *Левитес, Д.Г.* Современные образовательные технологии. – Новосибирск, 1999.
14. Личностно-ориентированная педагогика Дальтон: история, принципы и организация работы / под ред. Ю.Л. Загуменнова. – Минск, 1998.
15. *Махмутов, М.И.* Организация проблемного обучения в школе. – М., 1977.
16. *Махмутов, М.И.* Современный урок. – М., 1985.
17. *Окунев, А.А.* Как учить не уча или сто педагогических мастерских по математике, литературе и для начальной школы. – СПб., 2001.
18. *Селевко, Г.К.* Современные образовательные технологии. – М., 1998.
19. *Хуторской, А.В.* Эвристическое обучение. Теория, методология, практика. – М., 1998.
20. *Хуторской, А.В.* Дидактическая эвристика. Теория и технология креативного обучения. – М., 2003.
21. *Хуторской, А.В.* Методика личностно-ориентированного обучения. Как обучать всех по-разному. – М., 2005.
22. *Чоманов, М.А.* Гибкая технология проблемно-модульного обучения. – М., 1996.

23. Якиманская, И.С. Личностно-ориентированное обучение в современной школе. – М., 1996.

ДАДАТКОВАЯ ЛІТАРАТУРА

1. Бершадский, М.Е., Гузеев В.В. Дидактические и психологические основания образовательной технологии. – М., 2003.
2. Беспалько, В.П. Слагаемые педагогической технологии. – М., 1989.
3. Джонсон, Д., Джонсон, Р., Джонсон-Холубек, Э. Методы обучения. Обучение в сотрудничестве / пер. с англ. З.С. Замчук. – СПб., 2001.
4. Кларин М.В. Инновации в мировой педагогике (Анализ зарубежного опыта). – Рига, 1995.
5. Окунев, А.А. Урок? Мастерская? Что ещё? – СПб., 2001.
6. Педагогические мастерские: Франция – Россия / сост. Э.С. Соколова. – Минск, 2003.
7. Праскаловіч, В.У. Метадалогія культуратворчага развіцця вучняў V–XI класаў у працэсе навучання бел. літаратуры. – Мінск, 2013.
8. Трайнев, В.А., Трайнев, И.В. Информационные коммуникационные педагогические технологии (обобщения и рекомендации): учебное пособие. – М., 2004.
9. Хуторской, А.В. Развитие одаренности школьников: Методика продуктивного обучения. – М., 2000.
10. Хуторской, А.В. Практикум по дидактике и методикам обучения. – СПб., 2004.
11. Шатон, Г.И. Неклассическая дидактика. – Минск, 2002.
12. Щуркова, Н.Е. Практикум по педагогической технологии. – М., 2001.

Змест і формы самастойнай работы студэнтаў

Найбольш эфектыўнымі формамі і метадамі арганізацыі самастойнай работы студэнтаў з'яўляюцца:

- аналіз праблемных сітуацый (кейс-метад);
- рашэнне кампетэнтнасных задач;
- выкананне творчых і эўрыстычных (пошукавых) заданняў;
- аналіз артыкулаў, прагляд аўдыя-, відэаматэрыялаў (вучэбных фільмаў) і складанне на іх анатацый, рэцэнзій;
- распрацоўка тэхналагічнай карты ўрока;
- мадэляванне творчых урокаў і іх фрагментаў;
- выкананне заданняў кагнітыўнага, крэатыўнага і аргдзейнаснага тыпу (А.В. Хутарской, А.Д. Кароль);
- распрацоўка і абарона рознага тыпу праектаў;
- выкананне тэставых заданняў;
- стварэнне ўласных адукацыйных прадуктаў і інш.

Актуальныя кампетэнтнасныя задачы, праблемныя сітуацыі, мадэляванне педагагічных квазісітуацый – эфектыўныя сродкі развіцця і дыягностыкі кампетэнцый студэнтаў.

Пералік заданняў, якія выкарыстоўваюцца на практычных занятках

1. Складзі гласарый па вучэбнай дысцыпліне (спецсемінары) “Педагагічныя тэхналогіі навучання беларускай літаратуры ва ўстановах агульнай сярэдняй адукацыі”.
2. Стварыць “кейс метадычных прыёмаў”, якія рэалізуюцца падчас вусных (пісьмовых) адказаў.
3. Выявіць і абгрунтаваць перавагі розных педагагічных тэхналогій.
4. Падрыхтаваць рэцэнзію на ЭВМК па беларускай літаратуры.
5. Змадэляваць вучэбную квазісітуацыю, эўрыстычную сітуацыю, фрагмент творчага ўрока.
6. Падрыхтаваць аналітычны агляд Інтэрнэт-рэсурсаў, адукацыйных сайтаў, якія выкарыстоўваюцца для паглыблення ведаў па тэмах вучэбнай дысцыпліны.
7. Стварыць уласны адукацыйны прадукт крэатыўнай дзейнасці.

Пералік сродкаў дыягностыкі вынікаў вучэбнай дзейнасці

Для дыягностыкі сфарміраванасці кампетэнцый студэнтаў могуць выкарыстоўвацца наступныя формы і сродкі:

- тэсціраванне па асноўных тэарэтычных пытаннях;

- вырашэнне праблемных сітуацый,
- рашэнне кампетэнтнасных задач,
- выкананне практычных, творчых заданняў і прэзентацыя атрыманых вынікаў;
- удзел у дзелавой (ролевай, імітацыйнай) гульні;
- выкананне і абарона праектаў;
- метадычнае партфоліа;
- рэйтынгавая ацэнка ведаў і інш.

Параметры ацэньвання ведаў і ўменняў

У аснове ацэньвання адказаў у ходзе бягучай атэстацыі ляжаць адзіныя параметры. Да іх належаць:

1. Дакладнасць і правільнасць выканання задання:

- уменне абгрунтаваць логіку адбору і паслядоўнасць выкарыстання выбраных аргументаў;
- уменне выкарыстоўваць прадастаўленыя крыніцы для ілюстрацыі сваёй аўтарскай пазіцыі;
- уменне забяспечыць неабходны і дастатковы ўзровень зваротнай сувязі.

2. Прафесійныя ўменні:

- тэрміналагічная пісьменнасць адказу;
- лаканічнасць адказу і дакладнасць аргументацыі;
- адэкватная рэакцыя на каментарыі выкладчыка;
- прафесійная манера зносін;
- гатоўнасць да вырашэння прафесійных праблем.

Методыка фарміравання выніковай ацэнкі

Формы кантралюемай працы студэнтаў: наведванне лекцый, праца на практычных занятках, выкананне кіраванай самастойнай работы. У самастойную работу студэнтаў уваходзіць засваенне тэарэтычнага матэрыялу, падрыхтоўка да практычных заняткаў, заліку, выкананне практычных заданняў.

Усе формы бягучай атэстацыі ацэньваюцца па 10-бальнай шкале (пастанова ад 18.08.2015 № 382-АД).

Выніковая адзнака па дысцыпліне фарміруецца на аснове:

1. Правіл правядзення атэстацыі студэнтаў (Пастанова Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь № 53 ад 29 мая 2012 г.);

2. Палажэння аб рэйтынгавай сістэме ацэнкі ведаў па дысцыпліне ў БДУ (Загад рэктара БДУ ад 18.08.2015 № 382-ОД);

3. Крытэрыяў ацэнкі ведаў студэнтаў (пісьмо Міністра адукацыі ад 22.12.2003 г.).

Пры правядзенні бягучай атэстацыі ўлічваюцца наступныя віды працы:

- удзел у дыскусіях;
- наведванне лекцый;
- выкананне практычных заданняў;
- выкананне КСР (кіраванай самастойнай работы).

МАГЧЫМАЯ ТЭМАТЫКА і ФОРМЫ КСР

КСР № 1

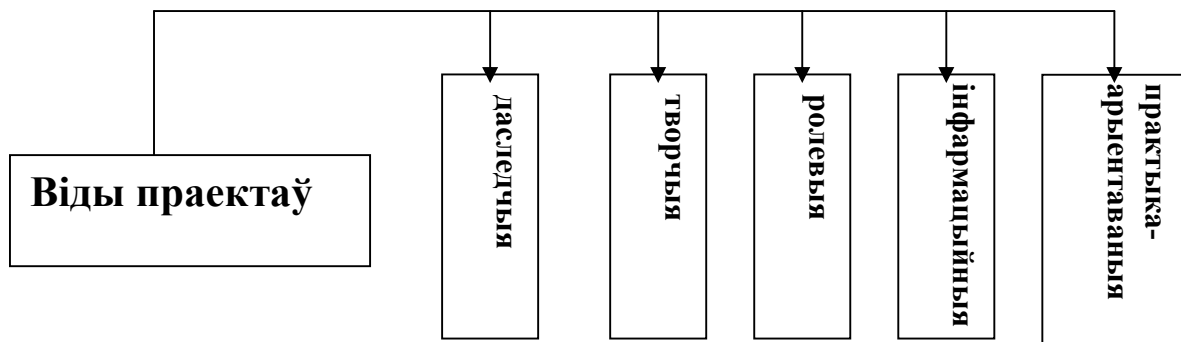
Тэма:

ПРАЕКТНАЕ НАВУЧАННЕ

ў працэсе выкладання беларускай літаратуры
ва ўстановах агульнай сярэдняй адукацыі

Распрацоўка і абарона праекта, прэзентацыя вынікаў праекта
Вучэбная задача.

Падрыхтаваць (у групах) адзін з праектаў (на выбар), распрацаваць
праектную папку (партфолія), аформіць і прэзентаваць вынікі адукацыйнага
прадукта (праекта).

Праектная папка (партфолія) – адзін з абавязковых выхадаў праекта,
якая прад’яўляецца на абароне (прэзентацыі) праекта.

- ☒ У склад праектнай папкі ўваходзяць:
- 1) пашпарт праекта;
 - 2) планы выканання праекта і асобных яго этапаў;
 - 3) прамежкавыя справаздачы групы;
 - 4) уся сабраная інфармацыя па тэме праекта, у тым ліку неабходныя ксеракопіі, раздрукоўкі і інш.;
 - 5) вынікі даследаванняў і аналізу;
 - 6) запісы ўсіх ідэй, гіпотэз і рашэнняў;
 - 7) справаздачы аб нарадах групы, праведзеных дыскусіях, “мазгавых штурмах”;
 - 8) кароткае апісанне ўсіх праблем, з якімі сутыкаліся ўдзельнікі праекта і спосабы іх пераадолення;
 - 9) эскізы, чарцяжы, накіды;
 - 10) матэрыялы да прэзентацыі;
 - 11) іншыя рабочыя матэрыялы і чарнавікі групы.

Патрабаванні да наішпарта праектнай працы

1. Назва праекта.
- 2. Кіраўнік праекта.**
3. Кансультант(ы) праекта.
4. Вучэбны прадмет, у рамках якога праводзіцца праца па праекце.
5. Вучэбныя прадметы, блізкія да тэмы праекта.
6. Узрост навучэнцаў, на якіх разлічаны праект.
7. Склад праектнай групы (прозвішчы, імёны, клас (ы)).
8. Тып праекта (рэфератыўны, інфармацыйны, даследчы, творчы, практыкаарыентаваны, ролевы).
9. Заказчык праекта.
10. Мэта праекта (практычная і педагагічная мэты).
11. Задачы праекта.
12. Пытанні праекта (3—4 самыя важныя праблемныя пытанні па тэме праекта, на якія неабходна адказаць удзельнікам падчас яго выканання).
13. Неабходнае абсталяванне.
14. Анатацыя (актуальнасць праекта, значнасць, кароткі змест).
15. Адукацыйныя прадукт(ы) праекта.
16. Этапы працы над праектам (для кожнага этапа паказаць змест, форму, працягласць і месца працы).
17. Размеркаванне роляў у праектнай групе.
18. Афармленне праектнай папкі.

Тэмы і формы справаздачы праектаў (на выбар студэнта).

*Прадугледжана самастойнае фармуляванне тэм праектаў і форм справаздачнасці.

«Алхімія слова – ХХІ» (зборнік навукова-даследчых работ).

«Філалагічныя пакаленні» ў беларускай літаратуры ХХ стагоддзя: ад 1960-х да 2000-х» (складанне анталогіі з паэтычных твораў прадстаўнікоў пакалення «шасцідзясятнікаў» і маладзейшай генерацыі сучасных паэтаў).

«ХХ+І» (стварэнне біябібліяграфічнага даведніка, прысвечанага выбітным беларускім празаікам, паэтам, драматургам, крытыкам мяжы ХХ–ХХІ стст).

«3 талентамі — пра талент» (стварэнне цыклаў аўдыя- альбо відэагутарак з пісьменнікамі, журналістамі, краязнаўцамі, юнымі літаратарамі пра мастацтва слова).

«Літ-галерэя» (стварэнне мультымедычных выстаў, прысвечаных творчасці пісьменнікаў-землякоў).

«www.litara&art.by» (стварэнне сайта, прысвечанага найноўшай беларускай літаратуры – творчасці сённяшніх паэтаў, празаікаў, драматургаў, крытыкаў).

«Літаратурная карта малой радзімы» (распрацоўка карты, маршрута літаратурнай вандроўкі; афармленне на папяровых і лічбавых носбітах).

Прадукт праекта:

- Вікі-артыкул (выкарыстоўваючы сервісы Web 2.0, стварыць свой вікі-артыкул, суправадзіўшы яго медыя-рэсурсам);
- вэб-праект (стварыць вэб-альбом і падпісаць кожнае фота, стварыць старонку пра сучасную творчасць паэтаў, спіс выкарысных спасылак па тэме);
- сеткавы паэтычны дзённік–блог (прад’явіць свой блог, складнікі якога – абмеркаванне і аналіз вершаў, відэа чытачоў і інш. (або блог-дзённік ад імя літаратурнага персанажа));
- гіпертэкставыя канспекты;
- тэматычныя цытатныя прэзентацыі, табліцы, канцэптуальныя схемы (па творчасці розных аўтараў);
- напісанне вершаў рознай формы на акрэсленыя праблемы;
- постар (рэкламны плакат), прысвечаны аднаму з пісьменнікаў;
- водгук на праекты іншых удзельнікаў;
- рэфлексія па рабоце над праектам;
- падвядзенне агульных вынікаў.

КСР № 2

Тэма:

ТЭХНАЛОГІЯ ДЫДАКТЫЧНАЙ ЭЎРЫСТЫКІ (Методыка эўрыстычнага навучання)

Вучэбная задача.

1. Выявіць у дзейных вучэбных дапаможніках па вучэбным прадмеце “Беларуская літаратура” для ўстаноў агульнай сярэдняй адукацыі **заданні кагнітыўнага, крэатыўнага і аргдзейнаснага тыпу** (А.В. Хутарской, А.Д. Кароль). Аформіць адказ у табліцы.

*Выбар вучэбнага дапаможніка для адпаведнага класа ажыццяўляецца студэнтам самастойна.

2. Распрацаваць (індывідуальна, у групах) заданні паводле прапанаванай мадэлі, супаставіць з адпаведнымі культурна-гістарычнымі аналагамі (А.В. Хутарской).

Алгарытм дзейнасці па стварэнні ўласных адукацыйных прадуктаў:

- 1) вучэбная матывацыя і мэтавызначэнне;
- 2) вучэбнае заданне і яго выкананне з дапамогай адпаведных дзеянняў;
- 3) інтэрыярызацыя (усведамленне ўзору);
- 4) экстэрыярызацыя (практычная рэалізацыя ў творчай дзейнасці засвоеных ведаў, уменняў і спецыфічна мастацкіх здольнасцей);
- 5) творчае самавыяўленне;
- 6) рэфлексія.

*Выбар вучэбнага дапаможніка для адпаведнага класа ажыццяўляецца студэнтам самастойна.

☒ Вучэбныя дапаможнікі (электронная версія) па вучэбным прадмеце “Беларуская літаратура” для ўстаноў агульнай сярэдняй адукацыі размешчаны на нацыянальным адукацыйным партале: <http://e—vedy.adu.by>.

ПРАТАКОЛ УЗГАДНЕННЯ ВУЧЭБНАЙ ПРАГРАМЫ

Назва вучэбнай дысцыпліны, з якой патрабуетца ўзгадненне	Назва кафедры	Прапановы аб зменах у змесце вучэбнай праграмы па вучэбнай дысцыпліне	Рашэнне, прынятае кафедрай, якая распрацоўвала вучэбную праграму (з указаннем даты і нумара пратакола)
1. Беларуская літаратура	Кафедра тэорыі літаратуры	Няма	Узгадненне не патрабуетца (пратакол № 10 ад 23.05.2018 г.)
2. Педагогіка	Кафедра педагогікі і праблем развіцця адукацыі	Няма	Узгадненне не патрабуетца (пратакол № 10 ад 23.05.2018 г.)

ДАПАЎНЕННІ І ЗМЯНЕННІ ДА ВУЧЭБНАЙ ПРАГРАМЫ
на 20 / 20 навучальны год

№№ ПП	Дапаўненні і змяненні	Падстава

Вучэбная праграма перагледжана і адобрана на пасяджэнні кафедры
 рыторыкі і методыкі выкладання мовы і літаратуры (пратакол № ____ ад
 _____ 20 г.)

Загадчык кафедры
 к.п.н., дацэнт

(подпіс)

І. У. Таяноўская

ЗАЦВЯРДЖАЮ

Дэкан факультэта

д-р філал.н., прафесар

(подпіс)

І. С. Роўда